

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: S. Papuha)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

D E C I Z I E

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea avansului, penalității, dobânzii și cheltuielilor de judecată și

la cererea reconvențională înaintată de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la încasarea sumei venitului ratat și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 06 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 02 octombrie 2014, SA „Compania Electrică” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei.

La 23 februarie 2015, ÎI „Cerempei Marina” și, ulterior, la 20 decembrie 2017, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul au depus acțiunea reconvențională împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea SA „Compania Electrică”; a fost încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul SA „Compania Electrică” plata prealabilă în sumă de 210 000 de lei, penalitatea în sumă de 16 623 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 157 510, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6 798,60 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2 500 de lei, iar în total suma de 393431,60 de lei; a fost încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul statului în sumă de 4725,39 de lei; a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 17 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu, în interese proprii și în interesele copiilor minori, au depus cerere de apel și au solicitat casarea acesteia.

Prin încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-le acordat apelanților un termen de 20 de zile din momentul comunicării încheierii pentru prezentarea cererii de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovezi de achitare a taxei de stat, totodată, apelanții au fost preîntâmpinați că dacă nu vor îndeplini în termen cerințele instanței, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul depus de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu, în interese proprii și în interesele copiilor minori, împotriva hotărârii din 31 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitul ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

La 09 octombrie 2019 și la 18 noiembrie 2019, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu, în interese proprii și în interesele copiilor minori, au declarat recurs și respectiv recurs suplimentar, prin care au solicitat casarea încheierii din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 20 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu, în interese proprii și în interesele copiilor minori și s-a menținut încheierea din 04 iulie 2019 și din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională depusă de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitul ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

La data de 02 decembrie 2019, ÎI „Cerempei Marina” a depus repetat cerere de apel împotriva hotărârii din 31 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea acesteia, repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea din 26 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de ÎI „Cerempei Marina” a fost restituită ca fiind depusă peste termenul legal.

Prin încheierea din 26 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de ÎI „Cerempei Marina”; a fost casată încheierea din 26 decembrie 2019 a Curții de Apel din Chișinău și trimisă cauza la Curtea de Apel Chișinău de la faza primire a cererii de apel.

Prin încheierea din 06 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea apelantei ÎI „Cerempei Marina” privind repunerea în termen a

apelului declarat de ÎI „Cerempei Marina” la data de 02 decembrie 2019, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 iulie 2018, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Compania Electrică” împotriva ÎI „Cerempei Marina” cu privire la încasarea avansului, penalității, dobânzii și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de ÎI „Cerempei Marina” împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la încasarea sumei venutului ratat și a cheltuielilor de judecată, și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă peste termenul legal.

La 06 aprilie 2020, prin intermediul oficiului poștal, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori a declarat recurs împotriva încheierii din 06 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei soluții de repunere în termenul de declarare a apelului a ÎI „Cerempei Marina”.

În motivarea recursului a indicat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece o perioadă îndelungată s-a aflat peste hotarele țării și are la întreținere trei copii minori, motiv care poate servi temei de repunere în termenul a apelului.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 06 martie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii motivate prin scrisoarea de însoțire din 10 martie 2020 (f.d. 9, Vol. II), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 06 aprilie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că la data de 02 decembrie 2019, ÎI „Cerempei Marina” a depus repetat cerere de apel împotriva hotărârii din 31 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea acesteia, repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare.

În conformitate cu prevederile art. 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 06 martie 2020 a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termen a apelului și a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal.

Recurenta a criticat încheierea instanței de apel, indicând că instanța de apel a ajuns la o concluzie incorectă precum că cererea de repunere în termen a apelului este neîntemeiată, deoarece argumentele invocate și materialele cauzei denotă contrariul.

În conformitate cu prevederile art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Aliniatul (3) al aceluiași articol prevede că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Recurenta odată cu depunerea cererii de apel a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului.

Art. 110 Cod de procedură civilă, statuează expres că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Așadar, respectarea de către părți a termenilor legali constituie o obligare pozitivă a părților și are menirea asigurării bunei funcționări a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de Lege și doar în cazul în care partea înaintează o cerință de repunere în termen, justificată obiectiv și probată prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și 362 Cod de procedură civilă, prin care va dovedi că omiterea termenului a fost cauzată de motive întemeiate.

În sensul art. 116 alin. (2)-(4) Cod de procedură civilă, cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Prin prisma normelor precitate, instanța de apel întemeiat a reținut că hotărârea contestată a fost emisă la data de 31 iulie 2018, deci, apelul urma a fi depus până la data de 31 august 2018. Apelul inițial a fost depus în termen, însă a fost restituit de instanța de apel prin încheierea din 05 septembrie 2019, din motiv că, în termenul stabilit apelantei ÎI „Cerempei Marina” nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea din 04 iulie 2019 (f.d. 174-175, Vol. I). Încheierea respectivă fiind menținută prin decizia din 20 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție (f.d. 223-228, Vol. I). Astfel, apelanta ÎI „Cerempei Marina” a depus apelul motivat, repetat, după restituirea celui inițial, adică abia la data 02 decembrie 2019 (f.d. 232, Vol. I).

Din aceste considerente, instanța de apel corect a considerat că apelanta ÎI „Cerempei Marina” a omis nejustificat termenul de declarare a apelului, prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Mai mult, Colegiul în partea respingerii ca neîntemeiate a cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, menționează că apelanta a solicitat repunerea în

termen după expirarea termenului de 30 de zile, statuat la art. 116 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În sensul art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Analizând materialele cauzei, prin prisma argumentelor expuse de recurentă, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a considerat că cererea de apel urma a fi restituită, în cazul în care apelul a fost declarat în afara termenului legal și apelantei i-a fost respinsă cererea de repunerea în termen.

Pe cale de consecință, instanța de judecată consideră că recurenta a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională. Or, ultima trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja drepturile de acces la instanță. Contrar celor menționate, apelanta nu a dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen, mai mult la depunerea primului apel nu a solicitat repunerea în termen.

În astfel de circumstanțe, instanța de judecată decelează că acțiunile recurentei privind depunerea cererii de apel la data de 02 decembrie 2019, împotriva hotărârii din 31 iulie 2018, nu constituie decât o ignorare a acesteia de a-și respecta drepturile și obligațiile procedurale, în condițiile când art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Aici se impune a evidenția că CtEDO, în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Conform practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; Malahov c. Moldovei, hotărârea din 07 iunie 2007).

Subsidiar, Colegiul precizează că recurenta era obligată să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunilor sale, având în vedere și faptul că cadrul legal la acest compartiment este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău, corect a restituit cererea de apel depusă de ÎI „Cerempei Marina”, iar argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul este neîntemeiat și necesită a fi respins, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu, în interese proprii și în interesele copiilor minori.

Se menține încheierea din 06 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea avansului, penalității, dobânzii și cheltuielilor de judecată și la cererea reconvențională înaintată de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițcu și Marina Mițcu împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la încasarea sumei veniturii ratat și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat